

ଅଧ୍ୟାୟ-II

ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

2. ଉପକ୍ରମ

2.1 ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୀତିର ବିକାଶ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଗାଇବା ବ୍ୟତୀତ ଏହି କ୍ଷେତ୍ର ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦ(ଜିଡିପି)ରେ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଯୋଗଦାନ କରିଥାଏ । ନିମ୍ନ ସାରଣୀ 2.1ରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2019ରେ ଶେଷ ହେବାକୁ ଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି :

ସାରଣୀ 2.1: ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ମୋଟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ

(କୋଟି କୋଟିରେ)

ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
କାରବାର	8003.66	8325.75	8530.83	9601.63	9641.40
ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ କାରବାରର ଶତକଡ଼ା ପରିବର୍ତ୍ତନ	-3.54	4.02	2.46	12.55	0.41
ଓଡ଼ିଶାର ଜିଏସ୍‌ଡିପି	3,10,810.24	3,32,329.13	3,14,363.78	4,15,981.68	4,86,003.80
ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ଶତକଡ଼ା ପରିବର୍ତ୍ତନ	7.77	6.92	-5.41	32.32	16.83
ଓଡ଼ିଶାର ଜିଏସ୍‌ଡିପି ତୁଳନାରେ କାରବାରର ଶତକଡ଼ା	2.58	2.51	2.71	2.31	1.98

(ଉତ୍ସ: ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ସଂକଳିତ)

2014-19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ଜିଏସ୍‌ଡିପିର ବାର୍ଷିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି⁶ 10.99 ଶତକଡ଼ା ଥିବାବେଳେ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ସମାନ ଅବଧିରେ 3.05 ଶତକଡ଼ା କମ୍ ବାର୍ଷିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିଲିଖିତ କରିଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଜିଏସ୍‌ଡିପି ତୁଳନାରେ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଶତକଡ଼ା 2014-15ରେ 2.58 ଶତକଡ଼ାରୁ 2018-19 ରେ 1.98 ଶତକଡ଼ାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି ।

2.2 ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ଗଠନ

ବିଦ୍ୟୁତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାର ଆଣିବାରେ ଓଡ଼ିଶା ଭାରତର ପ୍ରଥମ ରାଜ୍ୟ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 1995 ସଂସ୍କାରର ମୌଳିକ ଢ଼ାଞ୍ଚା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲା ଯାହା 01 ଅପ୍ରେଲ 1996ରୁ ବଳବତ୍ତର ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ, ସଞ୍ଚାରଣ, ବିତରଣ ଏବଂ ଯୋଗାଣର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତକରଣ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶିଳ୍ପର ପୁନଃ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, 01 ଅପ୍ରେଲ 1996 ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବୋର୍ଡ(ଓଏସ୍‌ଇବି)ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଓଏସ୍‌ଇବିର ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତି ଥିବା ସମସ୍ତ ରଣ, ମିଳିଥିବା ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

6 ବାର୍ଷିକ ଚକ୍ରବୃତ୍ତିର ହାର $[(2018-19ର ମୂଲ୍ୟ / 2013-14ର ମୂଲ୍ୟ) ^ (1/5 ବର୍ଷ)] - 1 * 100$ ଯେଉଁଠାରେ 2013-14 ବର୍ଷ ପାଇଁ କାରବାର ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଡିପି ଯଥାକ୍ରମେ 8,297.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 2,88,414.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ।

ଓଏସଇବିର ପୁନଃ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ଗ୍ରୀଡ଼ କର୍ପୋରେସନ୍ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (ଗ୍ରୀଡ଼କୋ) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏଚ୍‌ପିସି) ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା। ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ସଂଗଠନ ଏବଂ ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିବା ବେଳେ ଓଏଚ୍‌ପିସି ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ବ୍ୟବସାୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲା। ଓଏସଇବିର ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ 3,600.10 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହୋଇ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ (2,395.90 କୋଟି) ଏବଂ ଓଏଚ୍‌ପିସି (1,204.20 କୋଟି) ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା। ମୋଟ ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର 326.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଓଏଚ୍‌ପିସିରେ 300 କୋଟି ଟଙ୍କା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ଏକମାତ୍ର ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କମ୍ପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ (ଓପିଜିସି) ନଭେମ୍ବର 1984ରେ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନା ଥିବା ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। 1999ର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଜିଓଓ ଓପିଜିସିରେ ଏହାର 49 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶଧନ ଏକ ଘରୋଇ ନିବେଶକଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବିନିବେଶ କରିଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍କାର (ଗ୍ରୀଡ଼କୋର ସମ୍ପତ୍ତି, ଦାୟିତ୍ୱ, ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀବର୍ଗ ବିତରଣ କମ୍ପାନୀକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର) ନିୟମାବଳୀ, 1998 ପ୍ରଣୟନ ହେବାପରେ, 26 ନଭେମ୍ବର 1998ରୁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନାରେ ରୁରୋଟି ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ ଯଥା- ଓଡ଼ିଶା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଉତ୍ତରପୂର୍ବ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ପଶ୍ଚିମ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଦକ୍ଷିଣ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ସ୍ଥାପନ କରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗ୍ରୀଡ଼କୋର କର୍ମଚାରୀବର୍ଗଙ୍କ ସମେତ ବିତରଣ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅପ୍ରେଲ 1999/ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1999ରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର 51 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶଧନ ବିନିବେଶ ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକ ଘରୋଇକରଣ କରାଯାଇଥିଲା। ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ(ଓଇଆର୍‌ସି)ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ବଣ୍ଟନ ଏବଂ ଖୁଚୁରା ଯୋଗାଣ ଲାଇସେନ୍ସ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି।

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟସ୍ତ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍କାର (ସମ୍ପାଦନା ସମନ୍ୱୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ହସ୍ତାନ୍ତର) ଯୋଜନା, 2005 ବଳରେ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ବ୍ୟବସାୟ ଏକ ନୂତନ ଭାବେ ଗଠିତ କମ୍ପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସମ୍ପାଦନା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରେ 01 ଅପ୍ରେଲ, 2005ରୁ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଓପିଟିସିଏଲ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ଯୁଟିଲିଟି (ଏସ୍‌ଟିୟୁ) ଏବଂ ଷ୍ଟେଟ୍ ଲୋଡ୍ ଡିସପ୍ୟାଚ୍ ସେକ୍ଟର(ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ଡିସି)ର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରୁଛି।

ଏହି ରୁରୋଟି କମ୍ପାନୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚଟି⁷ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓପିଜିସି)/ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏଫ୍‌ସି)/ ପାଞ୍ଚୋଟି ଗ୍ରୀଡ଼ କର୍ପୋରେସନ୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ୍(ପିଜିସିଆଇଏଲ୍)/ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏଚ୍‌ପିସି)/ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସମ୍ପାଦନା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓପିଟିସିଏଲ୍)ର ସହାୟକ/ମିଳିତ ଉଦ୍ୟୋଗ କମ୍ପାନୀ ଭାବରେ ସ୍ଥାପନ (ଜାନୁଆରୀ 2007ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018) କରାଯାଇଥିଲା।

ଏହିପରି 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀ ଥିଲା। ଏହି ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ମଧ୍ୟରୁ ତିନୋଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ⁸ 2018-19 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲେ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ବିନିବେଶ, ପୁନଃନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଘରୋଇକରଣ

2.3 2017-18 ବର୍ଷରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ବିନିବେଶ, ପୁନଃନିର୍ମାଣ କିମ୍ବା ଘରୋଇକରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା। ଚିଠି ଲେଖିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ବିନିବେଶ, ପୁନଃନିର୍ମାଣ କିମ୍ବା ଘରୋଇକରଣ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ।

7 ଓଡ଼ିଶା ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଜାନୁଆରୀ 2007), କଳିଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରସାରଣ ନିଗମ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଡିସେମ୍ବର 2012), ଓଡ଼ିଶା ସବୁଜ ଶକ୍ତି ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଅପ୍ରେଲ 2013) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା କୋଇଲା ଏବଂ ଶକ୍ତି ଲିମିଟେଡ୍ (ଜାନୁଆରୀ 2015) ଏବଂ ଜେଡ୍‌କଲ୍ ସେଲ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018)।
 8 କଳିଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରସାରଣ ନିଗମ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଜେଡ୍‌କଲ୍ ସେଲ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁରେ ନିବେଶ

2.4 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗରେ ନିବେଶ (ଭାରତ ସରକାର, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥା)ର କାର୍ଯ୍ୟ-ଓ୍ଵାରା ସାରାଂଶ ସାରଣୀ 2.2 ରେ ଦିଆଗଲା:

ସାରଣୀ 2.2: ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ-ଓ୍ଵାରା ନିବେଶ

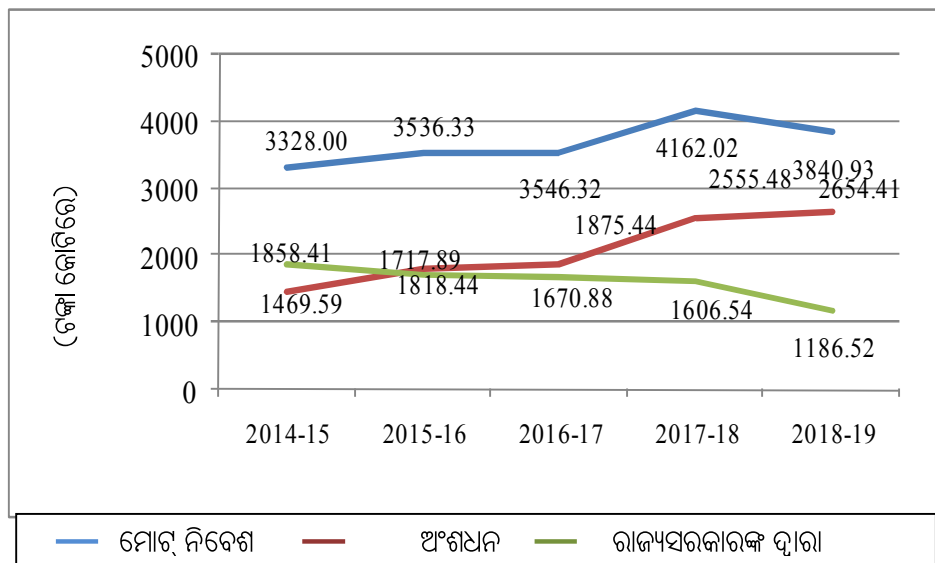
କାର୍ଯ୍ୟ	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସଂଖ୍ୟା	ବିନିଯୋଗ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)		
		ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ	ଦୀର୍ଘମିଆଦି ରଣ	ମୋଟ
ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ	5	2661.88	6466.93	9128.81
ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ	2	510.18	634.30	1144.48
ଶକ୍ତି ବିତରଣ	-	-	-	-
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ^୯	2	876.61	4253.37	5129.98
ମୋଟ	9	4048.67	11354.60	15,403.27

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସୂଚନା ଆଧାରରେ ସଂକଳିତ)

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ନଅଟି ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗରେ ମୋଟ ନିବେଶ (ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘମିଆଦି ରଣ) 15,403.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା। ମୋଟ 11,354.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦୀର୍ଘମିଆଦି ରଣ ମଧ୍ୟରୁ 1,186.54 କୋଟି ଟଙ୍କା (10.45 ପ୍ରତିଶତ) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରୁ ଅବଶିଷ୍ଟ 10,168.08 କୋଟି ଟଙ୍କା (89.55 ପ୍ରତିଶତ) ନିଆଯାଇଥିଲା।

2014-15ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଋରୋଟି ହୋଇଥିବା ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘମିଆଦି ରଣ ଆକାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିବେଶର ବର୍ଷ-ଓ୍ଵାରା ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ଋର୍ 2.1: ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଋରୋଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ମୋଟ ନିବେଶ

୯ ଦୁଇଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ଅର୍ଥାତ୍ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଥିବା ଋରୋଟି ବିତରଣ କମ୍ପାନୀକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବହୁଳ କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଏବଂ ଦେଶରେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ବଳକା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବ୍ୟବସାୟମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ବିନିମୟକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାରେ ନିଯୋଜିତ। ଓଡ଼ିଶା କୋଇଲା ଏବଂ ଶକ୍ତି ଲିମିଟେଡ୍ କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ଝାଋସୁଗୁଡ଼ାର ବନହରପାଲିର ଇର୍ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଓପିଜିସିର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିସ୍ତାର ପ୍ରକଳ୍ପକୁ କୋଇଲା ଯୋଗାଣରେ ନିଯୋଜିତ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକୁ ବଜେଟ୍ ସହାୟତା

2.5 ଓଡ଼ିଶା ସରକାର (ଜିଓଓ) ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ମାର୍ଚ୍ଚ 2019ରେ ସମାପ୍ତ ହେଉଥିବା ଚାରିବର୍ଷରେ ବଜେଟ୍‌ରୁ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ, ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିତି, ରଣ ଛାଡ଼ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ରଣ ସମନ୍ଧରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ସାରଣୀ 2.3: ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ନିମିତ୍ତ ବଜେଟ୍ ସହାୟତାର ବିବରଣୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବିଶଦ ବିବରଣୀ ¹⁰	2015-16		2016-17		2017-18		2018-19	
	ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ (i)	1	57.00	3	352.35	3	557.69	3	272.42
ପ୍ରଦତ୍ତ ରଣ (ii)	1	48.75	1	121.66	1	20.00	1	45.48
ପ୍ରଦତ୍ତ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିତି (iii)	2	967.00	1	66.90	1	10.00	1	10.00
ମୋଟ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅର୍ଥ (i+ii+iii)	3[#]	1072.75	5	540.91	4[#]	587.69	4[#]	327.90
ରଣ ପରିଶୋଧ ଛାଡ଼	1	30.23	-	-	-	-		
ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ରଣ	-	-	-	-	-	-		
ପ୍ରତିଭୂତି ପ୍ରଦାନ ¹¹	-	-	1	1100	-	-	1	2350
ପ୍ରତିଭୂତି ପ୍ରତିଶୁଳ୍ପ ¹²	2	1,343.53	1	971.18	1	2,836	1	4186

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ସଂକଳିତ)

2015-16 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ବଜେଟ୍ ସହାୟତା 327.90 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 1,072.75 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । 2018-19 ବର୍ଷରେ ପ୍ରାପ୍ତ 327.90 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବଜେଟ୍ ସହାୟତା ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିତି ବାବଦରେ ଯଥାକ୍ରମେ 227.42 କୋଟି ଟଙ୍କା, 45.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 10 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । 2018-19ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଶକ୍ତି ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (10 କୋଟି ଟଙ୍କା)କୁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସହାୟତା ପାଇଁ ସର୍ବସିତି/ ଅନୁଦାନ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 293(1) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଭୂତି ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ (ନଭେମ୍ବର 2002) ଅନୁଯାୟୀ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ପ୍ରତିଭୂତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସାମା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ନେଇଥାନ୍ତି ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ପ୍ରତିଭୂତି କମିଶନ୍ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥାଏ । ସର୍ବାଧିକ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରତିଭୂତି ଉପରେ ଏହି ହାର ହେଉଛି 0.50 ପ୍ରତିଶତ । ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିମିତ୍ତ ରଣ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରତିଭୂତି ପ୍ରତିଶୁଳ୍ପ ଲୋଡ଼ିବାରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିଭୂତି ପ୍ରତିଶୁଳ୍ପ 2017-18ରେ 2,836.00 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2018-19ରେ 4,186.00 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ଅର୍ଥାତ 47.60 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । 2018-19 ବର୍ଷରେ, 45.28 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଭୂତି କମିଶନ୍ ଦୁଇଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର

¹⁰ କେବଳ ରାଜ୍ୟ ବଜେଟ୍‌ରୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅର୍ଥ ।

¹¹ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପିଏସ୍‌ୟୁକୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ସରକାରୀ ପ୍ରତିଭୂତି ।

¹² ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସରକାରୀ ପ୍ରତିଭୂତିର ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ ।

[#] ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସମ୍ପର୍କ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ 2015-16ରେ ଅଂଶଧନ ଓ ଅନୁଦାନ ଏବଂ 2017-18 ଏବଂ 2018-19ରେ ଅଂଶଧନ ଓ ରଣ ପାଇଥିଲା ।

ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା

2.6 ଆର୍ଥିକ ହିସାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ପ୍ରତିଭୂତ ବାବଦକୁ ବକେୟା ଦେୟର ପରିମାଣ ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ରର ପରିମାଣ ସହ ମେଳ ହେବା ଉଚିତ୍ । ପରିମାଣରେ ତାରତମ୍ୟ ରହିଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟର ମିଳାମିଶା କରିବା ଉଚିତ୍ । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା, ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ପ୍ରତିଭୂତି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା:

ସାରଣୀ 2.4: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ହିସାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବକେୟା ପରିମାଣ ସହ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗର ନଥିପତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରିମାଣର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ପିଏସ୍‌ୟୁର ନାମା	ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁର ରେକର୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ			ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭାଗୀୟ ଅନୁଯାୟୀ			ପାର୍ଥକ୍ୟ		
		ସମାଦର ପୃଷ୍ଠା	ବକେୟା ରଣ	ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରତିଭୂତି	ସମାଦର ପୃଷ୍ଠା	ବକେୟା ରଣ	ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରତିଭୂତି	ସମାଦର ପୃଷ୍ଠା	ବକେୟା ରଣ	ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରତିଭୂତି
1	ଗ୍ରୀଡ଼କୋ	576.71	0.00	4186.00	573.44	179.17	4068.87	3.27	-179.17	117.13
2	ଓଏରପିସିଏଲ	761.65	986.52		462.80	1278.36		298.85	-291.84	0.00
3	ଓପିଜିସିଏଲ	806.05	0.00		1130.46			-324.41	0.00	0.00
4	ଓପିଟିସିଏଲ	510.00	200.00			182.49		510.00	17.51	0.00
	ମୋଟ	2654.41	1186.52	4186.00	2166.70	1640.02	4068.87	487.71	-453.50	117.13

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷର ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିବେଦନ)

ଗତ ଅନେକ ବର୍ଷରୁ ଏହି ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଆସିଛି । ପାର୍ଥକ୍ୟର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟତାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ ପିଏସ୍‌ୟୁ/ ବିଭାଗକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ଦାଖଲ

2.7 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ସିଏଜିଙ୍କର ସମାକ୍ଷା ଅଧିନରେ ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀ ଥିଲା । 2018-19 ବର୍ଷ ପାଇଁ ହିସାବ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଋରୋଟି¹³ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019 ସୁଦ୍ଧା ବୈଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ପାଞ୍ଚଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ ଯଥା, କଲିଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରସାରଣ ନିଗମ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା କୋଇଲା ଏବଂ ଶକ୍ତି ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସମ୍ପ୍ରାଦାନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ସେମାନଙ୍କର ହିସାବ 01 ଅକ୍ଟୋବର 2019, 11 ଅକ୍ଟୋବର 2019, 16 ଅକ୍ଟୋବର 2019, 31 ଅକ୍ଟୋବର 2019 ଏବଂ 25 ନଭେମ୍ବର 2019ରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଦାଖଲ କରିବାରେ ବକେୟା ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.5: ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗର ହିସାବ ଦାଖଲ ସମକ୍ଷୀୟ ସ୍ଥିତି

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
1.	ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	8	8	8	8	9
2.	ଚଳିତ ବର୍ଷରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	7	8	5	12	5
3.	ଚଳିତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ କରିଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	5	6	3	7	4
4.	ଚଳିତ ବର୍ଷରେ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	2	2	2	5	1

¹³ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ତାପଜ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶାର ସବୁଜ ଶକ୍ତି ବିକାଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଜେଡ୍‌କଲ ସେଲ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ।

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
5.	ହିସାବ ବକେୟା ଥିବା ପିଏସ୍‌ସୁ ସଂଖ୍ୟା	2	2	5	1	5
6.	ବକେୟା ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	2	2	5	1	5
7.	ବକେୟାର ଅବଧି	1 ବର୍ଷ	1 ବର୍ଷ	1 ବର୍ଷ	1 ବର୍ଷ	1 ବର୍ଷ

(ଉତ୍ସ: ମହାଲୋକାଳାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବର ତଥ୍ୟାବଳୀ)

ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରର ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଅବିଳମ୍ବେ ଦାଖଲ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ପାଞ୍ଚଟି କମ୍ପାନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବକେୟାର ଅବଧି ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଥିଲା।

ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟବକ୍ଷତା

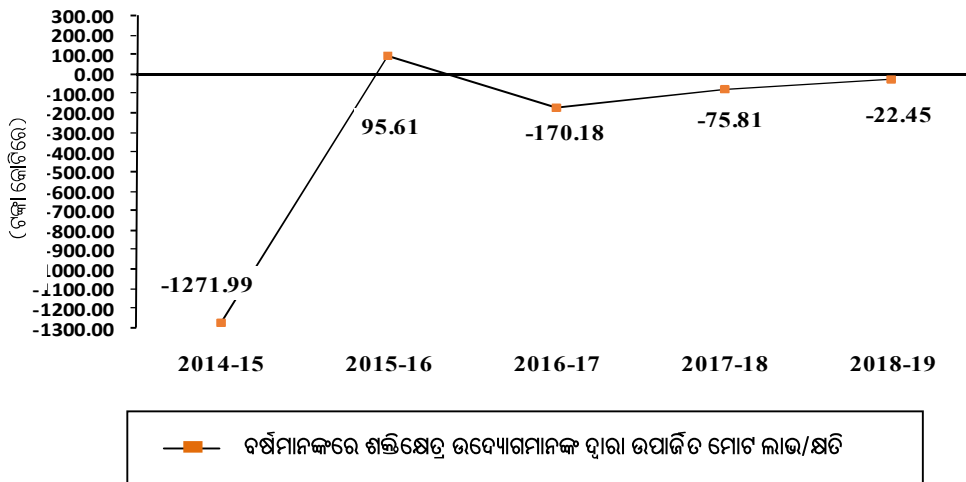
2.8 ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019 ସୁଦ୍ଧା ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପରିଶିଷ୍ଟ-1ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ନିବେଶରେ ଲାଭ, ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ଲାଭ ଏବଂ ନିୟୋଜିତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ଲାଭ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ କମ୍ପାନୀର ଲାଭଦାୟକତା ପାରମ୍ପାରିକ ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ ।

ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭ ହାର

2.9 ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର ହେଉଛି ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତିର ମୋଟ ନିବେଶର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ(ପିଭି)ର ଶତକଡ଼ା। 2014-15ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଭ/କ୍ଷତି¹⁴ର ସାମଗ୍ରିକ ସ୍ଥିତି ଋଣ 2.2ରେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇଛି:

ଋଣ 2.2: ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁ ଦ୍ୱାରା ଉପାର୍ଜିତ ଲାଭ/କ୍ଷତି

ଏହି ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି 2014-15 ରେ 1,271.99 କୋଟି ଟଙ୍କା ତୁଳନାରେ 2018-19ରେ 22.45 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା। 2018-19 ବର୍ଷ ପାଇଁ ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ

¹⁴ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ସଂଖ୍ୟା ।

ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ, ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁ ମଧ୍ୟରୁ ପାଞ୍ଚଟି ପିଏସ୍‌ସୁ 178.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ, ତିନୋଟି ପିଏସ୍‌ସୁରେ 200.79 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତିନୋଟି ପିଏସ୍‌ସୁ¹⁵ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଲାଭକାରୀ ଏବଂ ଗୋଟିଏ କ୍ଷତିକାରୀ ପିଏସ୍‌ସୁ ଥିଲା ସେମାନେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ/ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲେ (ପରିଶିଷ୍ଟ-1)।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲାଭକାରୀ କମ୍ପାନୀ, ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (144.39 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (19.80 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (4.79 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଥିବାବେଳେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ 197.50 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା।

(କ) ନିବେଶର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର

2.10 ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାରର ଗଣନା ଏହି ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିବେଶ ହୋଇଥିବା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ଓ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସର୍ବସିଦ୍ଧିରେ ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ମିଶାଇ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଅଂଶଧନ/ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣରେ ରୁପାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣକୁ ବିୟୁକ୍ତ କରି ଏବଂ ବିନିବେଶକୁ ବିଚାରକରି କରାଯାଇଛି।

ଏହି ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ନିବେଶ 16,845.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ 4,048.67 କୋଟି ଟଙ୍କା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, 11,354.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦୀର୍ଘମିଆଦି ରଣ (15,403.27 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ 1,441.86 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନୁଦାନ, କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ଓ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ପ୍ରଦତ୍ତ ଦୀର୍ଘମିଆଦି ରଣ ମଧ୍ୟରୁ, 1112.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରୁ 766.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରେ ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣରେ ରୁପାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା। ଏହିପରି 346.44 କୋଟି (1112.64 କୋଟି - 766.20 କୋଟି) ଟଙ୍କାର କେବଳ ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣକୁ ବିଚାର କରି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଏହି ନଅଟି ପିଏସ୍‌ସୁରେ ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟରେ ନିବେଶ 5,836.97 କୋଟି (4,048.67 କୋଟି + 346.44 କୋଟି + 1,441.86 କୋଟି) ଟଙ୍କା ଥିଲା।

2014-15ରୁ 2018-19 ଅବଧି ପାଇଁ ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.6: ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିବେଶର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିବେଶର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିବେଶର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ନିବେଶର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ବର୍ଷ ପାଇଁ ମୋଟ ରୋଜଗାର/ କ୍ଷତି ¹⁶ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର (ଶତକଡ଼ାରେ)
2014-15	2904.98	0.00	572.19	3477.17	-1271.99	-36.58
2015-16	3454.63	2.98	572.67	4030.28	95.61	2.37
2016-17	3578.53	2.98	612.67	4194.18	-170.18	-4.06
2017-18	4268.57	2.98	1446.86	5718.41	-75.81	-1.33
2018-19	4367.50	21.54	1447.93	5836.97	-22.45	-0.38

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ସୁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଂକଳିତ)

¹⁵ ତିନୋଟି ମଧ୍ୟରୁ ଜେଡ଼କଲ ସେଲ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଜିଏସ୍‌ପିସିଏଲ୍) ପ୍ରସାଶନିକ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେତୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଡାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଉପରେ ସୁଧରୁ ଲାଭ ହାସଲ କରିଥିଲା।

¹⁶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ।

2018-19ରେ ନଅଟି ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭ ହାର ନକରାମୂଳକ ଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ଅବଧୂରେ ଗ୍ରାଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ଼ର ଭାରି କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରର ସାମଗ୍ରିକ କ୍ଷତିରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା ।

(ଖ) ନିବେଶ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର

2.11 ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଲାଭର ପାରମ୍ପରିକ ଗଣନା ଅର୍ଥର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟକୁ ଅଣଦେଖା କରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ଆର୍‌ଓଆର୍‌ଆର୍ ଓ ଗଣନା କରିବା ହେଉଛି ଆର୍‌ଓଆର୍‌ଆର୍‌ର ଅଧିକ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ । ଅବଶ୍ୟ, ଆଠଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ 2015-16 ରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଉପରେ ଏକ ସକାରାତ୍ମକ ଲାଭ ପାଇଥିଲେ । ତେଣୁ, କେବଳ 2015-16 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶର ଲାଭ ଗଣନା କରାଯାଇ ପାରିଥିଲା ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକରେ ନିବେଶର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନୁମାନ ଆଧାରରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା:

- ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ନିବେଶ ମୂଲ୍ୟରୁ ବିନିବେଶ ମୂଲ୍ୟକୁ ବାଦ ଦେଇ ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ଓ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣ୍ଟିକୁ ନିବେଶ ଭାବେ ଧରି ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର ହିସାବ କରାଯାଇଛି । ପୁନଶ୍ଚ, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣରେ ରୁପାନ୍ତରିତ ହୋଇଥାଏ, ରୁପାନ୍ତରିତ ରଣର ପରିମାଣ ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣରୁ ଫେଡ଼ା ଯାଇଥାଏ ।
- ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସରକାରୀ ରଣ ଉପରେ ହାରାହାରି ସୁଧ ହାର¹⁷କୁ ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ହାର ଭାବେ ଗ୍ରହଣକରି ନିବେଶର ବର୍ତ୍ତମାନର ମୂଲ୍ୟ ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା । କାରଣ ସେହି ସୁଧ ହାରଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପାଣ୍ଟି ନିବେଶରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି ଏବଂ ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭ ଉପରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ହାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

2.12 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ, ଅନୁଦାନ, କାର୍ଯ୍ୟ ସମନ୍ୱୟ ତଥା ପରିଚାଳନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ନିବେଶର ସ୍ଥିତି ପରିଶିଷ୍ଟ-2ରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଅଛି ।

ସେହିପରି ଭାବରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ନିବେଶର ପିଢି 22,425.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । 2015-16 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ମୂଲ୍ୟରେ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆର୍‌ଓଆର୍‌ଆର୍ ସାରଣୀ 2.7ରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.7: ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟରେ ମୋଟ ବିନିଯୋଗ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିବେଶ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିବେଶ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିବେଶ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ସୁଧମୁକ୍ତ ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ, ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ମୋଟ ନିବେଶ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ମୋଟ ନିବେଶର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ	ବର୍ଷ ପାଇଁ ମୋଟ ଆୟ/ କ୍ଷତି ¹⁸	ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ମୋଟ ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର (ଶତକଡ଼ା)	ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶର ବର୍ତ୍ତମାନର ମୂଲ୍ୟକୁ ବିଭବ କରି ମୋଟ ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର (ଶତକଡ଼ା)
2015-16	3,454.63	2.98	572.67	4,030.28	16,281.08	95.61	2.37	0.59

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଙ୍କଳିତ)

¹⁷ ସରକାରୀ ରଣ ଉପରେ ହାରାହାରି ସୁଧ ହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭାରତର ସିଏଜିଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ (ଓଡ଼ିଶା ସରକାର) ପ୍ରତିବେଦନରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ହାରାହାରି ସୁଧ ହାର = ସୁଧ ଦେୟ / [(ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପରିଣାମ + ଚଳିତ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପରିଣାମ)/2]*100 ।

¹⁸ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ।

ସାରଣୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ହିସାବ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶର ପ୍ରକୃତ ଲାଭର ହାର ବହୁତ କମ୍ ଥିଲା (2015-16ରେ 0.60 ପ୍ରତିଶତ) ଯେତେବେଳେ ଆଠଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ଲାଭ କରିଥିଲେ।

2014-15, 2016-17 ଏବଂ 2017-18 ବର୍ଷରେ ଆଠଟି କମ୍ପାନୀର ମୋଟ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 2018-19 ରେ ନଅଟି କମ୍ପାନୀର ମୋଟ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ତେଣୁ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ଉପଯୁକ୍ତ ମାପ ହେଉଛି ନିର୍ମୂଲ୍ୟର କ୍ଷୟ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମୂଲ୍ୟର କ୍ଷୟକୁ ଅନୁକ୍ଷେପ 2.13 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି।

ନିର୍ମୂଲ୍ୟର ଅବକ୍ଷୟ

2.13 ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି କମ୍ପାନୀର ସମାଦତ ପୁଞ୍ଜି, ମୁକ୍ତ ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକାର ସମସ୍ତ ବିୟୁତ ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି ଏବଂ ସୁଗିତ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ। ମୂଳତଃ ଏହା ଏକ ମାପ ଅଟେ ଯାହା ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ ମୂଲ୍ୟବାନ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥାଏ। ଏକ ନକରାମୂଳ ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ସୁରୁକ୍ଷିତ ଯେ ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି ଏବଂ ସୁଗିତ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୟ ହୋଇଯାଇଛି।

2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଯଥା ହୋଇଛି ଏବଂ ସହାୟକ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ସେମାନଙ୍କର ସମାଦତ ପୁଞ୍ଜି, ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ/କ୍ଷତି ଏବଂ ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.8: ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମୂଲ୍ୟ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ସଂଖ୍ୟା	ସମାଦତ ପୁଞ୍ଜି	ମୁକ୍ତ ଆରକ୍ଷଣ	ବଳକା	ଏକତ୍ରୀକୃତ	ନିର୍ମୂଲ୍ୟ
1	2	3	4	5	6	7=3+4+5-6
2014-15	8	1988.11	316.86	1431.78	3359.23	377.52
2015-16	8	2337.44	328.16	1411.99	3468.03	609.56
2016-17	8	2434.44	341.68	1417.08	3830.72	362.48
2017-18	8	3948.67	355.96	1927.93	4469.84	1762.72
2018-19	9	4048.67	377.42	2064.99	4443.12	2047.96

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଙ୍କଳିତ)

ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ମଧ୍ୟରୁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କ୍ଷୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା (-3,853.75 କୋଟି ଟଙ୍କା)।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2014-19 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଋରୋଟି¹⁹ ହୋଇଛି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଲଗାଇ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ତଥାପି, ପ୍ରଚୁର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି 2014-15 ରେ 1,920.21 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2018-19 ରେ 2,382.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା।

ଲାଭାଂଶ ବ୍ୟୟନ

2.14 ରାଜ୍ୟ ସରକାର (ଡିସେମ୍ବର 2011)ରେ ଲାଭାଂଶ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସମସ୍ତ ଲାଭ କରୁଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନର 20 ପ୍ରତିଶତ କିମ୍ବା ଟିକସ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲାଭର 20 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରୁ ଯାହା ଅଧିକ ତାହା ବାର୍ଷିକ ଲାଭାଂଶ ଦେବାର ଥିଲା। ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ ଟିକସ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲାଭର 30 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ

¹⁹ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍।

ସମୟରେ, ଜିଓଓ ସମସ୍ତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ପାଇଁ 30 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସଂଶୋଧିତ (ଫେବୃୟାରୀ 2016) ନୀତି ଜାରି କରିଥିଲେ। ଋରୋଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଲାଭାଂଶ ବଞ୍ଚନ ଯେଉଁଠାରେ ଜିଓଓ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ସାରଣୀ 2.9ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.9: 2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଋରୋଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁର ଲାଭାଂଶ ବଞ୍ଚନ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବର୍ଷ	ମୋଟ୍ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଯେଉଁଥିରେ ଜିଓଓ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ନିବେଶ ହୋଇଥିଲା		ଯେଉଁ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ		ଯେଉଁ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭାଂଶ ଘୋଷଣା/ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ		ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ ହାର (ଶତକଡ଼ା)
	ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	ଜିଓଓ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ନିବେଶ	ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	ଜିଓଓ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ନିବେଶ	ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ଲାଭାଂଶ ଘୋଷଣା/ ପ୍ରଦାନ	
1	2	3	4	5	6	7	8=7/5*100
2014-15	4	1469.59	3	892.88	2	18.89	2.12
2015-16	4	1818.44	3	1241.73	2	23.43	1.89
2016-17	4	1875.44	3	1298.73	2	41.19	3.17
2017-18	4	2555.48	3	1978.77	2	35.92	1.82
2018-19	4	2654.41	3	2077.70	1	18.65	0.90

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଙ୍କଳିତ)

2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ତିନୋଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ ଲାଭ କରିଥିଲେ। 2018-19ରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ୟୁ (ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍) ଜିଓଓକୁ ଲାଭାଂଶ ଘୋଷଣା/ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା।

2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଲାଭାଂଶ ବଞ୍ଚନ ଅନୁପାତ ନାମମାତ୍ର ଥିଲା ଯାହାକି 0.90 ପ୍ରତିଶତରୁ 3.17 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଜିଓଓ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ନିବେଶରେ ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ ଲାଭାଂଶ ବଞ୍ଚନ ଅନୁପାତ 2014-15ରେ 2.12 ପ୍ରତିଶତରୁ 2018-19ରେ 0.90 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା।

ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଉପରେ ଲାଭ

2.15 ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଉପରେ ଲାଭ (ଆର୍‌ଓଇ) ହେଉଛି ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାର ଏକ ମାପ ଯାହା କମ୍ପାନୀର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେତେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଆକଳନ କରିଥାଏ। କମ୍ପାନୀର ଅଂଶାଦାରଙ୍କ ପାଣ୍ଠି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଆୟ (ଅର୍ଥାତ୍ ଟିକସ ପରେ ନିର୍ମିତ ଲାଭ) ବିଭାଜନ କରି ଏହା ହିସାବ କରାଯାଏ ଏବଂ ଶତକଡ଼ା ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥାଏ।

ଏକ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶାଦାର ପାଣ୍ଠି ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ମୁକ୍ତ ଆରକ୍ଷଣରୁ ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି ଏବଂ ସୁଗତ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିମୁକ୍ତ କରି ଗଣନା କରାଯାଏ ଏବଂ ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ ହେଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ରଣ ପରିଶୋଧ ହେଲେ କମ୍ପାନୀର ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ ବାକି ରହିବ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ। ଏକ ସକରାତ୍ମକ ଅଂଶାଦାର ପାଣ୍ଠିରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଏହାର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ ନକରାତ୍ମକ ଅଂଶାଦାର ପାଣ୍ଠିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ସମ୍ପତ୍ତି ଠାରୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଅଧିକ ଅଟେ।

ଆରଓଇ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁଥିରେ ହୋଇଛି ଏବଂ ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ତାହା ଉପରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଗଲା:

ସାରଣୀ 2.10: ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ଆରଓଇ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

	ବର୍ଷ	ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ନିଟ୍ ଲାଭ/କ୍ଷତି	ଅଂଶଦାରର ପାଣ୍ଠି	ଆରଓଇ ଶତକଡ଼ା
	1	2	3	4	5=3*100/4
ଲାଭ ରୋଜଗାର	2014-15	4	193.56	2784.71	6.95
	2015-16	3	233.29	3103.97	7.52
	2016-17	5	237.28	3518.52	6.74
	2017-18	5	124.75	5322.62	2.34
	2018-19	5	178.34	5607.09	3.18
କ୍ଷତି ସହିବା	2014-15	2	-1465.55	-2407.20	-
	2015-16	4	-137.68	-2494.42	-
	2016-17	2	-407.46	-3156.05	-
	2017-18	2	-200.56	-3559.91	-
	2018-19	3	-200.79	-3559.14	-
ମୋଟ	2014-15	6	-1271.99	377.51	-336.94
	2015-16	7	95.61	609.55	15.69
	2016-17	7	-170.18	362.47	-46.95
	2017-18 ^{&}	7	-75.81	1762.71	-4.30
	2018-19 [#]	8	-22.45	2047.95	-1.10

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଙ୍କଳିତ)

& କେବିପିଏନ୍‌ପିଏଲ୍ ଏବଂ ଓଟିପିସିଏଲ୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲେ। ଓଟିପିସିଏଲ୍ ତଥ୍ୟ, 2017-18 ବର୍ଷରେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା।

କେବିପିଏନ୍‌ପିଏଲ୍, ଓଟିପିସିଏଲ୍ ଏବଂ ଜେଏସ୍ ପିସିଏଲ୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲେ। ଓଟିପିସିଏଲ୍ ତଥ୍ୟ, 2018-19 ବର୍ଷରେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଜେଏସ୍ ପିସିଏଲ୍, 2018-19 ବର୍ଷରେ କ୍ଷତି କରିଥିଲା। କେବିପିଏନ୍‌ଏଲ୍, 2018-19 ବର୍ଷରେ କୌଣସି ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ସହି ନଥିଲା।

ଉତ୍ତମ ନିଟ୍ ଲାଭ ଏବଂ ଅଂଶଦାରଙ୍କ ପାଣ୍ଠି ନକାରାତ୍ମକ ଥିବାରୁ, କ୍ଷତି କରୁଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ଆରଓଇ ଗଣନା କରାଯାଇନଥିଲା। ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକରେ ଆରଓଇ ଅତ୍ୟଧିକ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଧାରା ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହା 2015-16 ରେ 15.69 ପ୍ରତିଶତରେ ସକରାତ୍ମକ ଥିଲା। ଅବଶ୍ୟ, ଏହା 2014-15, 2016-17, 2017-18 ଏବଂ 2018-19 ରେ (-) 1.10 ପ୍ରତିଶତ ରୁ (-) 336.94 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନକରାତ୍ମକ ହୋଇଗଲା। ଏହି ନକରାତ୍ମକ ଆରଓଇର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଉଛି ଏହି ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବା ବିପୁଳ କ୍ଷତି ।

ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ଲାଭ

2.16 ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ଲାଭ (ଆରଓସିଇ) ହେଉଛି ଏକ ଅନୁପାତ ଯାହାକି ଏକ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ଏବଂ ଏହାର ପୁଞ୍ଜି ନିୟୋଜନର ଦକ୍ଷତା ମାପ କରିଥାଏ।

ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି²⁰ ଦ୍ଵାରା ସୂଧ ଏବଂ ଟିକସ ପୂର୍ବରୁ ଏକ କମ୍ପାନୀର ଆୟ(ଇବିଆଇଟି)କୁ ଭାଗ କରି ଆରଓସିଇ ଗଣନା କରାଯାଏ। 2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗର ଆରଓସିଇର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

²⁰ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି = ସମାବୃତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି + ମୁକ୍ତ ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା + ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ରକ୍ଷା - ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି - ସୁଗିତ ରାଜସ୍ଵ ଖର୍ଚ୍ଚ । ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ ସନ୍ଧ୍ୟାତମ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅଟେ ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ରୁଚାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ସାରଣୀ 2.11: ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ଲାଭ

(ଲାଭ କୋଟିରେ)

	ବର୍ଷ	ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା	ଇବିଆଇଟି	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ଆରଓସିଇ ଶତକଡ଼ା
	1	2	3	4	5=3*100/4
ଲାଭ ଦାୟୀ	2014-15	4	426.47	5647.11	7.55
	2015-16	3	582.75	6742.64	8.64
	2016-17	5	649.78	7297.45	8.90
	2017-18	5	306.74	12458.00	2.46
	2018-19	5	413.19	12708.32	3.25
କ୍ଷତିକାରୀ	2014-15	2	-210.32	-151.73	-
	2015-16	4	390.56	493.03	79.22
	2016-17	2	114.63	460.70	24.88
	2017-18	2	302.82	693.46	43.67
	2018-19	3	302.59	694.23	43.59
ମୋଟ	2014-15	6	216.15	5495.38	3.93
	2015-16	7	973.31	7235.67	13.45
	2016-17	7	764.41	7758.15	9.85
	2017-18 ^{&}	7	609.56	13151.46	4.63
	2018-19 [#]	8	715.78	13402.55	5.34

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଙ୍କଳିତ)

& କେବିପିଏନ୍‌ପିଏଲ୍, ଓଡିପିସିଏଲ୍ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲେ। ଓଡିପିସିଏଲ୍ ତଥ୍ୟ, 2017-18 ବର୍ଷରେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା।

କେବିପିଏନ୍‌ପିଏଲ୍, ଓଡିପିସିଏଲ୍ ଏବଂ ଜେଏସ୍ ପିସିଏଲ୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲେ। ଓଡିପିସିଏଲ୍ ତଥ୍ୟ, 2018-19 ବର୍ଷରେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଜେଏସ୍‌ପିସିଏଲ୍, 2018-19 ବର୍ଷରେ କ୍ଷତି କରିଥିଲା। କେବିପିଏନ୍‌ଏଲ୍, 2018-19 ବର୍ଷରେ କୌଣସି ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ସହି ନଥିଲା।

2018-19 ବର୍ଷରେ, ଆଠଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ମଧ୍ୟରୁ ତିନୋଟି କ୍ଷତି କରିଥିଲେ। ଏହି କ୍ଷତି କରୁଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡିକର ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଇବିଆଇଟି ସକରାମୂଳକ ଥିଲା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଆରଓସିଇ ଶତକଡ଼ା 43.59 ଥିଲା। ଇବିଆଇଟି ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡିକର ଆରଓସିଇ 2017-18 ରେ 4.63 ଶତକଡ଼ା ରୁ 2018-19 ରେ 5.34 ଶତକଡ଼ାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା।

କମ୍ପାନୀ ଗୁଡିକର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ରଣର ବିଶ୍ଳେଷଣ

2.17 କମ୍ପାନୀ ଗୁଡିକ ଯାହାକି 2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଲିଭରେଜ୍²¹ ନେଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରକାର, ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗୁଡିକୁ ରଣ ପରିଶୋଧ କରିବାର କ୍ଷମତା ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ସେହି କମ୍ପାନୀଗୁଡିକର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ରଣର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା। ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ଏବଂ ରଣ କାରବାର ଅନୁପାତ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ।

ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ

2.18 ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ବକେୟା ରଣ ଉପରେ ସୁଧ ଦେବାର କ୍ଷମତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଏବଂ ସମାନ ସମୟର ସୁଧ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦ୍ୱାରା ସୁଧ ଏବଂ ଟିକସ (ଇବିଆଇଟି) ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପାନୀର ଆୟକୁ ଭାଗ କରି ଗଣନା କରାଯାଏ। ଅନୁପାତ କମ୍ ହେଲେ କମ୍ପାନୀର ରଣ ଉପରେ ସୁଧ ଦେବାର କ୍ଷମତା କମ୍ ଅଟେ। “1” ତଳେ ଥିବା ଏକ ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ସୂଚକଥାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀ ସୁଧ ବାବଦରେ ଏହାର ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆୟ କରୁନାହିଁ। ସେହି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରର କମ୍ପାନୀ ଗୁଡିକରେ ଯାହାର 2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ସୁଧ ଭାର ଥିଲା ତାହାର ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

²¹ ଲିଭରେଜ୍‌ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ପାଇଁ ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ରଣର ପରିମାଣ।

ସାରଣୀ 2.12: ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ

ବର୍ଷ	ସୁଧ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ସୁଧ ଏବଂ କର ପୂର୍ବରୁ ଆୟ (କଟିଆକଟି) (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)	ସରକାର ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରୁ ରଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଥିବା ପିଏସ୍‌ସୁ ସଂଖ୍ୟା	1 ରୁ ଅଧିକ ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ସଂଖ୍ୟା	1 ରୁ କମ୍ ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ସଂଖ୍ୟା	କମ୍ପାନୀ ସଂଖ୍ୟା ଯାହାର ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ହିସାବ କରାଯାଇ ନଥିଲା ²²
2014-15	567.78	216.15	4	2	1	1
2015-16	718.09	973.31	5	4	1	-
2016-17	810.23	764.41	5	4	1	-
2017-18	646.91	609.56	5	3	1	1 ²³
2018-19	644.14	715.78	5	4	1	-

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ସୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଙ୍କଳିତ)

ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 2014-15 ରୁ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଏକ ରୁ ଅଧିକ ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ଥିବା ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଦୁଇ ରୁ ଓଠି ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା।

ରଣ କାରବାର ଅନୁପାତ

2.19 ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରର କାରବାରରେ ବାର୍ଷିକ ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ହାରରେ 3.05 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ଘଟିଛି ଏବଂ ରଣର ବାର୍ଷିକ ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ଅଧିକ 15.36 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ରଣ କାରବାର ଅନୁପାତ 2014-15ରେ 0.64 ରୁ 2018-19 ରେ 1.18 କୁ ଅବନତି ଘଟିଛି ଯାହାକି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.13: ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକର ରଣ କାରବାର ଅନୁପାତ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ସରକାର/ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ରଣ	5117.87	6626.12	7395.68	11388.75	11354.60
କାରବାର	8003.66	8325.75	8530.83	9601.63	9641.40
ରଣ କାରବାର ଅନୁପାତ	0.64:1	0.80:1	0.87:1	1.19:1	1.18:1

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ସୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ସଙ୍କଳିତ)

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଉପରେ ମନ୍ତବ୍ୟ

2.20 ନଅଟି ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରୁ, ପାଞ୍ଚଟି କମ୍ପାନୀ 2017-18 ଏବଂ 2018-19 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚଟି ସମାକ୍ଷିତ ହିସାବ 1 ଅକ୍ଟୋବର 2018 ରୁ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ। ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚଟି ହିସାବର ତତ୍ତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରାଯାଇଥିଲା। ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ସମାକ୍ଷିତ ପ୍ରତିବେଦନ ଏବଂ ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ସୁରୁଜ ଦେଇଛି ଯେ ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ଗୁଣବତ୍ତାରେ କିଛି ଉନ୍ନତି ଆବଶ୍ୟକ। 2016-19 ହିସାବ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକ ଏବଂ ସିଏଜିଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟର ସମୁଦାୟ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରକାରେ ଅଟେ:

²² ସୁଧ ଭରଣ ଅନୁପାତ ହିସାବ କରାଯାଇ ନଥିଲା କାରଣ ବର୍ଷର ସୁଧ ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପୁଞ୍ଜିଭୂତ ହୋଇଥିଲା।
²³ ଓଡ଼ିଶା କୋଇଲା ଏବଂ ଶକ୍ତି ଲିମିଟେଡ୍।

ସାରଣୀ 2.14: ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ

(ପରିମାଣ ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	2016-17		2017-18		2018-19	
		ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ଲାଭରେ ହ୍ରାସ	1	0.48	4	417.12	2	43.54
2.	ଲାଭରେ ବୃଦ୍ଧି	1	15.85	2	39.03	1	17.43
3.	କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧି	1	221.47	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ
4.	କ୍ଷତିରେ ହ୍ରାସ	0	0	0	0	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ
5.	ବସ୍ତୁଗତ ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାଶ ନକରିବା	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ	1	6.00	1	2.42
6.	ବର୍ଗୀକରଣର ତ୍ରୁଟି	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ	କିଛି ନାହିଁ

(ଉତ୍ସ: ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକ/ ସିଏଜିଙ୍କର ମନ୍ତବ୍ୟରୁ ସଂକଳିତ)

2018-19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକ ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚଟି ହିସାବ ପାଇଁ ମନ୍ତବ୍ୟଯୁକ୍ତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକରେ ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ (ଏଏଏ)ର ଅନୁପାଳନ ନିମ୍ନମାନର ହୋଇଥିଲା, ଯେହେତୁ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ୟୁର ଗୋଟିଏ ହିସାବରେ ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ (ଆଏଏଏ) ଅନୁପାଳନ ହୋଇନଥିବାର ପାଞ୍ଚଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଥିଲା।

ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷା ଅନୁକ୍ଷେପ

2.21 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2019ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ ଭାଗ-I ପାଇଁ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ସଚିବଙ୍କୁ ଛଅ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଦୁଇଟି ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷା ଅନୁକ୍ଷେପ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା। ଉଭୟ ସମୀକ୍ଷା ଅନୁକ୍ଷେପ ସମ୍ପର୍କରେ ଉତ୍ତର ଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷା ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି 222.10 କୋଟି ଟଙ୍କା।

ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ

2.22 ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ ହେଉଛି ସମୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚର ଫଳାଫଳ। ତେଣୁ, ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିବେ। ଅର୍ଥ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସମସ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି (ଡିସେମ୍ବର 1993) କରିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତର ସିଏଜିଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ/କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ/ଉତ୍ତର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କମିଟି (କୋପୁ)ର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫର୍ମାଟ୍‌ରେ ବିଧାନସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାର ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦାଖଲ କରିବେ। ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ସମ୍ପର୍କରେ 12ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ/କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ବାକି ଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019)। ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ -2.15: ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁ ଉପରେ ବାକିଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିସ୍‌ସଣା (30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019 ସୁଦ୍ଧା)

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ବର୍ଷ (ପିଏସ୍‌ସୁ)	ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାରେ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିବା ବିଦ୍ୟୁତ କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷା (ପିଏ) ଏବଂ ଅନୁକ୍ଳେଦ		ବିଦ୍ୟୁତ କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷା/ ଅନୁକ୍ଳେଦ ସଂଖ୍ୟା ଯାହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିସ୍‌ସଣା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା	
		ପିଏ	ଅନୁକ୍ଳେଦ	ପିଏ	ଅନୁକ୍ଳେଦ
2013-14	24 ଅଗଷ୍ଟ 2015	0	3	0	3
2014-15	26 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016	1	1	1	1
2015-16	16 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017	0	3	0	3
2016-17	26 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018	0	4	0	4
ମୋଟ	--	1	11	1	11

(ଉତ୍ସ: ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ତାତ୍‌କାଳୀନ ସୂଚନା)

କୋପୁ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର ଆଲୋଚନା

2.23 ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷା ଏବଂ ଅନୁକ୍ଳେଦ ଯାହା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ପିଏସ୍‌ସୁ)ରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା ଏବଂ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019 ସୁଦ୍ଧା କୋପୁ ଦ୍ୱାରା ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାର ବିବରଣୀ:

ସାରଣୀ 2.16: ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିବା ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷା/ ଅନୁକ୍ଳେଦ ଯାହା 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019 ସୁଦ୍ଧା ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଅବଧି	ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷା/ ଅନୁକ୍ଳେଦ ସଂଖ୍ୟା			
	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟା		ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା	
	ପିଏ	ଅନୁକ୍ଳେଦ	ପିଏ	ଅନୁକ୍ଳେଦ
2008-09	1	5.5	0	5.5
2009-10	1	5	0	5
2010-11	0	1	0	1
2011-12	1	6	1	6
2012-13	1	3	1	3
2013-14	0	3	0	0
2014-15	1	1	0	0
2015-16	0	3	0	0
2016-17	0	4	0	0
ମୋଟ	5	31.5	2	20.5

(ଉତ୍ସ: ମହାଲୋକାଳାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ତାତ୍‌କାଳୀନ ସୂଚନା)

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତିକୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବୈଠକରେ (ଜୁନ୍ 2018) ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ବକେୟା ଥିବା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର ଅନୁକ୍ଳେଦ ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା। 2018-19ରେ, କୋପୁ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ର ପିଏସ୍‌ସୁ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର କୌଣସି ଅନୁକ୍ଳେଦ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିନଥିଲେ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ପ୍ରତିବେଦନର ଅନୁପାଳନ

2.24 ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଟିସ୍‌ସଣା (ଏଟିଏନ୍) ବିଚାରାଧୀନ ନଥିଲା।